

Postupak izdavanja Okolišne dozvole za kamenolome u Federaciji Bosne i Hercegovine

*Stručni rad/ Professional paper
Primljen/Received: 14. 6. 2018.;
Prihvaćen/Accepted: 25. 6. 2018.*

Mario Zovko

OKON doo Mostar, dipl.ing.stroj.

Krešimir Šaravanja

Ministarstvo graditeljstva/građenja i prostornog uređenja HNŽ/K, mr. sc., dipl. ing. građ.

Sažetak

Za svaki kamenolom, bilo novi ili postojeći, nužno je na temelju odredbi entitetskih Zakona o zaštiti okoliša pribaviti Okolišnu dozvolu pošto ne postoji državni zakon koji bi na razini Bosne i Hercegovine regulirao ovo područje. Sastavni dio zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole jesu i podaci iz dokumenata prostornog uređenja. Eksploatacija mineralnih sirovina pripada području rudarske djelatnosti koja podliježe entitetskim zakonima o rudarstvu. Osim zakona o rudarstvu, eksploatacija mineralnih sirovina danas se u Bosni i Hercegovini uređuje primjenom niza zakona i uredbi / pravilnika za koje su nadležna različita entitetska, a u Federaciji BiH i županijska ministarstva, kao i inspekcije.

Ključne riječi: kamenolomi, okoliš, dozvola, postupak, procedure

Procedure of obtaining the environmental permit for quarries in the Federation of Bosnia and Herzegovina

Abstract

For each quarry, either new or existing, it is necessary to obtain the environmental permit based on the provisions of the entity's environmental protection laws, as there is no law that would regulate this area at the level of Bosnia and Herzegovina. An integral part of the request for environmental permit are data from the physical planning documents. The exploitation of mineral raw materials belongs to the field of mining activity subject to entity mining laws. In addition to the Mining law, minerals exploitation in Bosnia and Herzegovina is nowadays regulated by the application of a number of laws and ordinances / for which different entities are in charge, as well as in the Federation of B&H and cantonal ministries, as well as inspections.

Keywords: quarry, environment, permit, procedure

1. UVOD

Osnova za bilo kakvu aktivnost u prostoru je usvojen prostorni plan. Iako postoji dugogodišnji kontinuitet zakonodavnih propisa u ovoj oblasti, kao i tradicija izrade prostorno-planske dokumentacije, još uvijek dio prostornih planova nije izrađen, a često je prisutan i problem provedbe već usvojenih planova.

Tu je također i problem nove organizacije prostora, pa je nužno raditi izmjene i dopune već postojećih prostornih planova. Entitetskim zakonima o prostornom planiranju osigurava se zaštita prostora u skladu sa principima održivog razvoja. To se osigurava pomoću prostornih planova koji nalažu da se svaki zahvat u prostoru, pa tako i eksploatacija mineralnih sirovina, mora provoditi u skladu sa dokumentima prostornog uređenja.

Za svaki kamenolom, postojeći ili novi, nužno je na temelju odredbi entitetskih zakona o zaštiti okoliša (ne postoji državni zakon) pribaviti **Okolišnu dozvolu**. Sastavni dio zahtjeva za njeno izdavanje su i podaci iz dokumenata prostornog uređenja.

Eksploatacija mineralnih sirovina pripada području rudarske djelatnosti koja podliježe entitetskim zakonima o rudarstvu, ali se uređuje i primjenom niza zakona i uredbi/pravilnika za koje su nadležna različita entitetska, a u Federaciji BiH i županijska/kantonalna ministarstva, kao i inspekcije.

2. POSTUPAK IZDAVANJA OKOLIŠNE DOZVOLE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Set okolišnih zakona, donesen 2003. godine u Federaciji BiH (FBiH), a 2002. godine u Republici Srpskoj, dao je temelj za donošenje ostale podzakonske regulative i početak izrade tehničkih propisa iz ove oblasti zaštite okoliša.

Ostalu zakonsku osnovu u FBiH čine:

- Zakon o koncesijama („SN FBiH“, br. 40/02 i 61/06);
- Zakon o rudarstvu („SN FBiH“, br. 26/10);
- Zakon o geološkim istraživanjima FBiH („SN F BiH“, br. 9/10);
- Zakon o stranim ulaganjima („SN FBiH“, br. 61/01 i 50/03);
- Zakon o gospodarskim društvima („SN FBiH“, br. 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05, 91/07, 84/08);
- Županijski/kantonalni okolišni zakoni;
- Županijski/kantonalni zakoni o koncesijama;
- Županijski/kantonalni zakoni o istraživanjima i eksploataciji mineralnih resursa;
- Županijski/kantonalni zakoni o rudarstvu.

2.1. Nadležnost za okolišnu procjenu u FBiH

Okolišna procjena u BiH se vrši u postupku izdavanja okolišne dozvole. Entitetska ministarstva nadležna za upravljanje vodama preko svojih Agencija za vodna područja su nadležna za izdavanje Prethodne vodne suglasnosti u FBiH, koje čine sastavni dio okolišne dozvole.

Detaljna procedura izdavanja okolišne dozvole u FBiH propisana je: **Zakonom o zaštiti okoliša** („SN FBiH“, br. 33/03) i **Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša** („SN FBiH“, br. 38/09).

U njega su ugrađene slijedeće EU-direktive:

1. IPPC direktiva 96/61/EZ (IPPC - Integrirano sprječavanje i kontrola onečišćenja);
2. EIA direktiva 85/337/EEZ dopunjena direktivom 97/11/EZ (Procjena utjecaja na okoliš velikih industrijskih i infrastrukturnih objekata);
3. Sevezo II direktiva (Sprječavanje nesreća većih razmjera);
4. (Espoo) Konvencija o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (donesena u Espoo-u Finska 1991);
5. (Aarhuska) Konvencija o dostupnosti informacija, sudjelovanje javnosti u donošenju odluka i pristupu pravosuđu u oblasti okoliša (Aarhus, Danska, 1998);
6. Norme iz oblasti okoliša ISO/BA (norme niza 14.000 i drugi)

Pravilnikom o pogonima i postrojenjima za koje je obvezna procjena utjecaja na okoliš (PUO) i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolišnu dozvolu („SN FBiH“, br. 19/04) razrađena je daljnji postupak. U Pravilniku su definirani:

1. pogoni i postrojenja za koje je obvezna PUO;
2. pogoni i postrojenja za koje se PUO vrši na temelju ocjene Federalnog ministarstva okoliša i turizma;
3. pogoni i postrojenja za koje nije potrebna PUO, a za koje Federalno ministarstvo izdaje okolišnu dozvolu.

Za pogone i postrojenja iz t. 1, procedura PUO počinje podnošenjem **Studije o utjecaju na okoliš** (SUO) Federalnom ministarstvu okoliša i turizma (FMOIT). Studiju rade stručne ovlaštene institucije. FMOIT u postupku ocjene SUO stavlja na Javni uvid putem svoje web stranice, izvješćuje i poziva javnost na raspravu o istoj (osiguranje sudjelovanja javnosti i zainteresiranih strana), te imenuje stručno povjerenstvo za njenu ocjenu. Nakon provedene javne rasprave i ocjene stručnog povjerenstva, FMOIT donosi rješenje o odobravanju ili odbijanju Studije. U slučaju odobravanja, izdaje se Rješenje o odobravanju okolišne dozvole. U slučaju odbijanja, postupak se prekida.

Za pogone i postrojenja iz t. 2, procedura PUO počinje pripremom i podnošenjem **Zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole** FMOIT, koje dostavlja Zahtjev zajedno sa priložima, nadležnim tijelima i zainteresiranim subjektima radi davanja mišljenja i sugestija (osiguranje sudjelovanja javnosti i zainteresiranih strana). Pri razmatranju Zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole, FMOIT uzima u obzir slijedeće kriterije:

- karakteristike projekta (veličina, nagomilavanje sa ostalim objektima, uporaba prirodnih resursa, proizvodnja otpada, onečišćenja i smetnje, rizik od nesreće,...);
- lokacija projekta i osjetljivost okoliša zemljopisnih područja koja vjerojatno mogu biti pod utjecajem projekta (postojeća uporaba zemljišta, raspoloživost, kvaliteta i regenerativni kapacitet prirodnih resursa, apsorpcijski kapacitet prirodne sredine (močvare, priobalne zone, zaštićena područja, ...);
- karakteristike potencijalnih utjecaja (opseg utjecaja, prekogranična priroda utjecaja, veličina i složenost utjecaja, vjerojatnost utjecaja, trajanje, učestalost i reverzibilnost utjecaja).

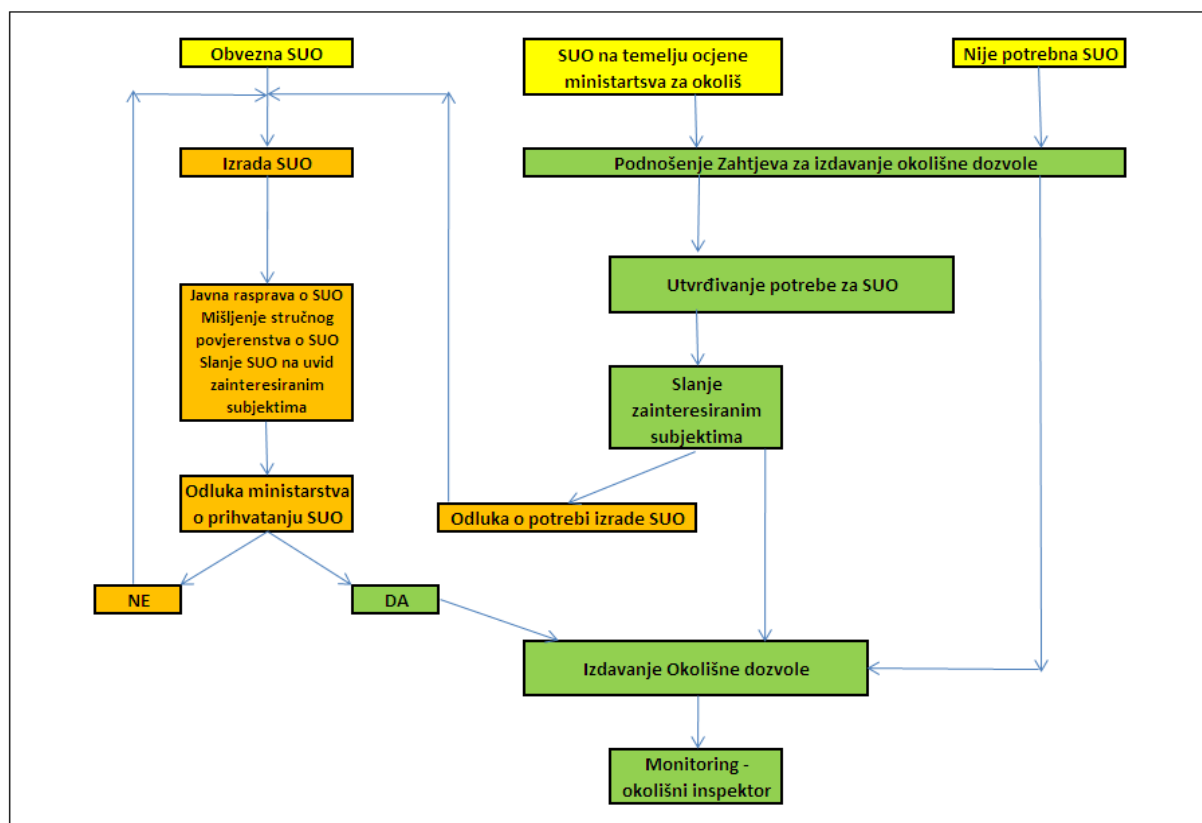
Ukoliko se utvrdi da je lokacija projekta u zoni područja koje se nalazi pod određenim režimom zaštite, bilo po **Zakonu o vodama** (vodozaštitna zona) ili po **Zakonu o zaštiti prirode** (nacionalni park, park prirode,...) onda je PUO obvezna radi provjere usklađenosti aktivnosti sa režimima zaštite i mogućim utjecajima.

Ukoliko se na temelju Zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole i priloženih dokaza, utvrdi da nije potrebna izrada Studije o PUO, Ministarstvo donosi Rješenje o Okolišnoj dozvoli. U suprotnom, FMOIT donosi Zaključak o potrebi izrade Studije o PUO. Izrada Studije obuhvata i obvezu održavanja javne rasprave, a ocjenu Studije vrši stručno povjerenstvo koje imenuje ministar.

Za pogone iz točke 3, a za koje FMOIT izdaje Okolišnu dozvolu, procedura njenog izdavanja počinje predavanjem Zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole FMOIT-u, koje izdaje okolišnu dozvolu u roku od 120 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Za ostale projekte, pogone i postrojenja koji su manjih kapaciteta a pobrojani su Pravilnikom nadležna su županijska/kantonalna ministarstva za zaštitu okoliša. Ovi projekti, pogoni i postrojenja, koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju Okolišnu dozvolu, a svojim kapacitetima i veličinom pripadaju županijskoj/kantonalnoj razini, neophodno je pripremiti Zahtjev za izdavanje okolišne dozvole. Zahtjev se predaje nadležnom županijskom ministarstvu zaštite okoliša, koje ima obvezu Zahtjev staviti na svoju web stranicu, a kopije zahtjeva poslati zainteresiranim stranama za sugestije i komentar u cilju osiguranja sudjelovanja javnosti. Na temelju Zahtjeva izdaje se Okolišna dozvola.

Slika 1. Procedura PUO u FBiH

2.2. Sadržaj zahtjeva za izdavanje Okolišne dozvole

1. Izvod iz planskog akta odnosno područja sa ucrtanim kazalom o namjeni površina šireg područja i namjenama površine predmetne lokacije;
2. Opis pogona i postrojenja i aktivnosti (plan, tehnički opis rada, itd);
3. Opis osnovnih i pomoćnih sirovina, ostalih supstanci i energije koja se koristi ili koju proizvodi pogon i postrojenje;
4. Opis izvora emisija iz pogona i postrojenja;
5. Opis stanja lokacije pogona i postrojenja;
6. Opis prirode i količine predviđenih emisija iz pogona i postrojenja u okoliš (zrak, voda, tlo);
7. Identifikacija značajnih utjecaja na okoliš;
8. Prijedlog mjera, tehnologija i drugih tehnika za sprječavanje, ili ukoliko to nije moguće, smanjenje emisija iz postrojenja;

9. Mjere za sprječavanje produkcije i za povrat korisnog materijala iz otpada koji producira postrojenje;
10. Ostale mjere radi usklađivanja sa osnovnim obvezama operatora, posebno mjere nakon zatvaranja postrojenja.

2.3. Minimalni sadržaj Studije o utjecaju na okoliš (SUO)

1. Opis fizičkih karakteristika cijelog projekta i uvjete uporabe zemljišta u toku gradnje i rada pogona i postrojenja predviđenih projektom;
2. Opis osnovnih karakteristika proizvodnog procesa, priroda i količina materijala koji se koriste;
3. Procjena, po vrsti i količini, očekivanog otpada i emisija (zagađivanje vode, zraka i zemljišta, buka, vibracije, svjetlo, toplina, radijacija i sl.), koji su rezultat predviđenog proizvodnog procesa;
4. Opis okoliša koji može biti ugrožen projektom:
 - podatke o stanovništvu;
 - podatke o flori, fauni, vodama, zraku, zemljištu;
 - klimatske karakteristike područja;
 - postojeća materijalna dobra, uključujući kulturno-povijesnu i arheološku baštinu;
 - opis krajobraza/pejzaža.
5. Specifične elemente utvrđene prethodnom PUO;
6. Opis mogućih značajnih utjecaja projekta na okoliš, stanovništvo, floru, faunu, vodu, zrak;
7. Zemljište, klimatske čimbenike, utjecaj na materijalna dobra, uključujući kulturno-povijesnu i arheološku baštinu, krajobraz/pejzaž;
8. Međudnos gore navedenih čimbenika;
9. Specifični utjecaji projekta na okoliš utvrđeni prethodnom PUO;
10. Opis metoda koje je predlagač predvidio za PUO;
11. Opis mjera za ublažavanje negativnih efekata sadrži mjere za sprječavanje, smanjenje ili ublažavanje bilo kojeg nepovoljnog utjecaja na okoliš;
12. Nacrt osnovnih alternativa;
13. Netehnički rezime;
14. Naznaka poteškoća.

2.4. Sadržaj Studije za Prethodnu vodnu suglasnost

1. Hidrološko-hidrogeološki istražni radovi i istraživanje kvalitete vode;
2. Procijenjeni ekološki prihvatljiv protok na temelju hidroloških parametara na kontrolnom profilu;
3. Proračun potrebnih količina vode za namjenu koja je predmet Prethodne vodne suglasnosti;
4. Opis tehničkog rješenja, odnosno tehnološkog postupka;
5. Proračun (ili procjena) količina i vrste otpadnih voda;
6. Potrebni stupanj pročišćavanja i koncept tehničkog rješenja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za postizanje propisanih uvjeta kvalitete - vode prijemnika pri mjerodavnom protoku;
7. Ocjena mogućnosti nastajanja i drugih utjecaja na režim voda ili utjecaja režima voda na stanovništvo, objekte, radove i okoliš, kao i mjere za - ublažavanje tih utjecaja;
8. Mogućnost nastanka nepoželjnih utjecaja na druge objekte i postrojenja, korito vodotoka, površinske i podzemne vode, stečena prava korisnika, naselja i sl., kao i mjere za ublažavanje tih utjecaja;
9. Pregled postojećih korisnika vode sa istog izvorišta ili vodotoka;
10. Ostala pitanja od značenja za vode u konkretnom slučaju;

11. Pregledna situacija terena u odgovarajućoj razmjeri sa ucrtanom lokacijom i odobrenje operatora vodovodnog, odnosno kanalizacijskog sustava za priključak na isti, ako se opskrba vodom vrši sa javnog vodovodnog sustava, odnosno ako se otpadne vode ispuštaju u javni kanalizacijski sustav.

2.5. Propisi iz oblasti voda koji imaju utjecaj na okolišnu procjenu

Zakon o vodama („SN FBiH“, br. 70/06) propisuje da je za zahvaćanje vode u svim gospodarskim granama i djelatnostima, neophodno pribaviti vodne akte i to:

1. **Prethodnu vodnu suglasnost** kojom se propisuju uvjeti pod kojima je nadležno ministarstvo suglasno da se može vršiti korištenje voda i koje se izdaju u fazi izdavanja urbanističke suglasnosti u smislu propisa o građenju i okolišne dozvole u smislu propisa o zaštiti okoliša;
2. **Vodnu suglasnost** kojom se utvrđuje da je dokumentacija priložena uz zahtjev za izdavanje vodne suglasnosti u skladu sa Prethodnom vodnom suglasnošću, propisima o vodama i planskim dokumentima i čije izdavanje prethodi izdavanju Odobrenja za građenje u smislu propisa o građenju (Građevne dozvole);
3. **Vodnu dozvolu** kojom se utvrđuje da su ispunjeni uvjeti određeni Vodnom suglasnošću i čije izdavanje prethodi izdavanju Odobrenja za uporabu u smislu propisa o građenju (Uporabna dozvola). Vodnom dozvolom utvrđuje se namjena, način i uvjeti iskorištavanja voda, režim rada objekta i postrojenja, način i uvjeti ispuštanja otpadnih voda, način i uvjeti odlaganja krutog i tekućeg otpada i drugi uvjeti. Vodnom dozvolom se utvrđuju i obveze korisnika u pogledu načina mjerenja količina otpadnih voda, učestalost mjerenja, način kontrole kvalitete i način vođenja evidencije o iskorištenoj i upotrijebljenoj vodi, kao i obveze u pogledu obračunavanja i plaćanja vodnih naknada.

Zakonom je predviđeno da se Okolišna dozvola izdaje na temelju dobivene Prethodne vodne suglasnosti kojom se odlučuje o ostvarivanju prava na vodu podnositelja zahtjeva, kao i način ostvarivanja tih prava. Na ovaj način, osigurano je da nadležno ministarstvo u Okolišnu dozvolu integrira preporuke i mjere zaštite voda iz Prethodne vodne suglasnosti. Zahtjev za izdavanje Prethodne vodne suglasnosti prema zakonskoj legislativi podnosi tijelo nadležno za izdavanje Okolišne dozvole. Ovdje treba naglasiti da je praksa drugačija od propisane. Najčešće se od investitora zahtijeva da sam pokrene proceduru pribavljanja Prethodne vodne suglasnosti.

U FBiH vodni akti se izdaju u skladu sa Pravilnikom o sadržaju, obliku, uvjetima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata („SN FBiH“, br. 06/08, 57/09 i 72/09).

Za pogone i postrojenja, koji prije dobivanja Okolišne dozvole moraju proći proceduru PUO, tijelo nadležno za izdavanje vodnih akata sudjeluje u postupku PUO na zahtjev tijela koje vodi postupak PUO.

Za izdavanje vodnih akata zadužene su Agencije za vodno područje i to Agencija za slivno područje Jadranskog mora sa sjedištem u Mostaru i Agencija za slivno područje rijeke Save sa sjedištem u Sarajevu.

2.6. Propisi iz oblasti upravljanja otpadom koji imaju utjecaja na okolišnu procjenu

U skladu sa **Zakonom o upravljanju otpadom** („SN FBiH“, br. 33/03), uz zahtjev za dobivanje Okolišne dozvole prilaže se **Plan upravljanja otpadom**. Plan treba sadržavati:

1. Dokumentaciju o otpadu koji proizvodi poduzeće (porijeklo, vrste otpada sukladno listi otpada, sastav, količina);

2. Mjere koje se trebaju poduzeti radi sprječavanja proizvodnje otpada, posebice kada se radi o opasnom otpadu;
3. Odvajanje otpada, posebice opasnog otpada od druge vrste otpada i od otpada koji će se ponovno koristiti;
4. Odlaganje otpada na odlagalištu;
5. Metode tretmana i/ili odlaganja.

Zakon o upravljanju otpadom postavlja generalne zahtjeve u oblasti upravljanja opasnim otpadom i korištenja životinjskog otpada u poljoprivredi.

Pravilnikom o kategorijama otpada sa listama („SN FBiH“, br. 9/05) utvrđuje se lista otpada prema djelatnostima u kojima nastaje otpad.

2.7. Opći propisi koji imaju utjecaja na okolišnu procjenu kamenoloma

Općenito, istraživanjem i eksploatacijom mineralnih resursa mogu se baviti gospodarska društva koja su registrirana za obavljanje te djelatnosti i pod uvjetom da su u provedenom postupku dodjele koncesije dobili odluku o dodjeli koncesije na konkretnoj lokaciji.

Zakoni kojima je uređena oblast koncesija u BiH su:

- Zakon o koncesijama BiH („SL BiH“, br. 32/02);
- Zakon o koncesijama Federacije BiH („SN FBiH“, br. 40/02);
- Zakon o koncesijama RS („SG RS“, br. 25/02) i
- Županijski zakoni o koncesijama.

Zakonom o rudarstvu FBiH („SN FBiH“, br. 26/10) se uređuje: pravni status rudnog blaga, odnosno mineralnih sirovina, način i uvjeti upravljanja mineralnim sirovinama, zaštita, izvođenje rudarskih radova, mjere zaštite na radu, obustava izvođenja i trajni prekid rudarskih radova, tehnička dokumentacija i projektiranje, rudarska mjerenja i rudarski planovi, inspekcijски nadzor, zaštita i uređenje prostora, kaznene odredbe i druga pitanja vezana uz upravljanje mineralnim sirovinama na teritoriji FBiH.

Upravljanje nemetalnim mineralnim sirovinama iz Čl. 7. st. 1. t. 4. ovog Zakona vrše županijska ministarstva nadležna za rudarstvo.

Vlada FBiH ima pravo donijeti odluku o eksploataciji neke od navedenih mineralnih sirovina koja je od posebnog interesa za FBiH.

Prema Čl. 39. ovog Zakona, nadležno ministarstvo za rudarstvo ukinut će dozvolu za eksploataciju mineralnih sirovina ako gospodarsko društvo kome je izdana dozvola ugrožava okoliš i ne vrši rekultiviranje prostora oštećenog rudarskim radovima prema odobrenom projektu.

Jedna od novina proizašla iz ovog Zakona je i obveza Federalnog ministarstva rudarstva, odnosno županijskih ministarstava nadležnih za rudarstvo koja su izdala dozvole za eksploataciju mineralnih sirovina voditi katastar odobrenih eksploatacijskih polja, što će omogućiti bolje uređenje ove oblasti.

U Čl. 119. ovog Zakona navodi se da će se do donošenja novih propisa i pravilnika prema odredbama ovog Zakona primjenjivati postojeći propisi, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim Zakonom.

U sastavu Federalne uprave za inspeksijske poslove je i Inspektorat za tehničke inspekcije koji vrši nadzor u oblastima rudarstva, postrojenja pod tlakom, elektroenergetike i tekućih naftnih goriva. Nadzor nad provedbom aktualnog Zakona o rudarstvu i Zakona o geološkim istraživanjima vrše nadležni federalni inspektori: rudarski inspektor, rudarski inspektor za elektropostrojenja i rudarski inspektor za geološka istraživanja.

Neke županije su donijele i svoje zakone i njima definirali nadležnost županijskih inspektora.

3. ZAKLJUČAK

Kamenolom je mjesto na kojem se eksploatira jedan od osnovnih građevinskih materijala s uporabom u niskogradnji i u visokogradnji - kamen.

Za svaki kamenolom potrebno je uraditi određenu okolišnu dokumentaciju kako bi se dobila **Okolišna dozvola** i omogućila eksploatacija po strogo određenim uvjetima rada propisanih tom dozvolom.

Ukoliko se radi o budućem objektu kamenoloma koji je tek u fazi planiranja a trenutno ne postoji u prostoru, onda je najčešće potrebno uraditi **SUO** i ukoliko rezultati do kojih Studija dođe budu zadovoljavajući, nadležna upravna tijela izdat će Okolišnu dozvolu za rad tog budućeg kamenoloma.

Ukoliko se radi o postojećem kamenolomu, koji je u radu bio i imao potrebne dozvole prije donošenja seta okolišnih zakona, onda je potrebno izraditi **Plan aktivnosti** na temelju kojeg će se izdati Okolišna dozvola od strane nadležnog ministarstva (županijskog/kantonalnog ili Federalnog). Nadležnost ovisi o veličini kamenoloma: kamenolomi manji od 2,5 hektara spadaju u nadležnost županija, a oni veći u nadležnost FBiH.

LITERATURA

1. Izazovi okolišne dozvole, priručnik ,Federalno ministarstvo okoliša i turizma, Sarajevo, 2010.
2. Zovko M., „Zaštita okoliša-pogled iz prakse“, stručni priručnik, ISBN 978-9958-1973-0-7, 2012.
3. Environmental Management Guidelines - Environmental Management in the Extractive Industry - (Non-Scheduled Minerals) EPA Ireland;
4. Zakon o zaštiti okoliša („SN FBiH“, br. 33/03 od 19.7.2003);
5. Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti okoliša („SN FBiH“, br. 38/09 od 10.6.2009);
6. Pravilnik o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena utjecaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izrađeni i pusteni u rad samo ako imaju okolišnu dozvolu („SN FBiH“, br. 19/04 od 10.4.2004);
7. Pravilnik o uvjetima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolišnog dopuštenja za pogone i postrojenja koja imaju izdana dopuštenja prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti o okolišu („SN FBiH“, br. 45/09 od 15.7.2009);
8. Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o uvjetima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolišne dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu zakona o zaštiti okoliša („SN FBiH“, br. 31/12 od 11.4.2012);
9. Pravilnik o donošenju najboljih raspoloživih tehnika kojima se postižu standardi kvaliteta okoliša („SN FBiH“, br. 92/07 od 19.12.2007).